

PM 2014:113 RI (Dnr 307-877/2014)

Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser

Remiss från Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
Remisstid den 5 september 2014

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Som svar på remissen ”Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om att utfärda föreskrifter avseende kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser” hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Föredragande borgarrådet Sten Nordin anför följande.

Ärendet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har av regeringen bemyndigats att utfärda föreskrifter avseende kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser, enligt förordningen (2006: 637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser. Förslaget till föreskrifter föreslås upphäva nuvarande föreskrift om kommuner och landstings risk- och sårbarhetsanalyser, MSBFS 2010:6. MSB avser att fatta beslut om nya föreskrifter under hösten 2014. Föreskrifterna avses träda i kraft den 1 januari 2015.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret anser att föreslagna indikatorer är relevanta för områdena riskhantering, ledning, planering, kommunikation, övning samt informationssäkerhet. Stadsledningskontoret konstaterar dock att en kommun inte kan tvingas skriva avtal eller överenskommelser om förstärkningsresurser med externa aktörer.

Mina synpunkter

Att kommuner måste planera och ha beredskap för extraordinära händelser är en självklarhet. Det är därför bra att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap uppdaterar Föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser. Som stadsledningskontoret konstaterar så är merparten av de föreslagna indikatorerna relevanta för sina respektive områden. Jag ställer mig dock tveksam till indikator tre för området resurser. En kommun kan inte tvingas till att skriva avtal

eller överenskommelser om förstärkningsresurser med externa aktörer. Som indikatorn nu är utformad kan den uppfattas som om en kommun gjort fel om kommunen inte skrivit avtal eller överenskommelse.

Jag föreslår att borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.

Som svar på remissen "Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap om att utfärda föreskrifter avseende kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser" hänvisas till vad som sägs i promemorian.

Stockholm den 6 augusti 2014

STEN NORDIN

Bilaga

Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarrådet Daniel Helldén (MP) enligt följande.

Det är positivt att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap uppdaterar föreskrifterna om risk- och sårbarhetsanalyser för kommuner och landsting. De pågående klimatförändringarna innebär nya förutsättningar för räddnings- och säkerhetsarbetet. Skyddet mot effekterna av klimatförändringar såsom kraftiga oväder, bränder, översvämningar och rasrisker måste beaktas i högre grad än idag. Extremväder kommer att leda till kris- och katastrofsituationer som kräver omfattande kunskap och beredskap. Det är angeläget att klargöra gränser för kommunernas betalningsansvar för ett effektivt räddningsarbete och för att undvika att det uppstår situationer då lokala räddningsledare inte begär nationell hjälp i tillräckligt tidigt skede.

Kommunstyrelsen

Särskilt uttalande gjordes av Åsa Lindhagen och Stefan Nilsson (båda MP) med hänvisning till det särskilda uttalandet av (MP) i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har av regeringen bemyndigats att utfärda föreskrifter avseende kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser, enligt förordningen (2006: 637) om kommuners och landstings åtgärder inför och vid extraordinära händelser.

Under 2010 utgav MSB föreskrifter för kommuners- och landstings risk- och sårbarhetsanalyser, MSBFS 2010:6. Föreskrifterna reglerade hur kommuner och landsting ska redovisa och rapportera myndighetens risk- och sårbarhetsanalys till länsstyrelsen. Bland annat så reglerades tid och periodicitet för redovisningen, mottagare av redovisningen samt att redovisningen skulle ske enligt särskild disposition. Syftet med föreskrifterna var att öka kvaliteten och enhetligheten hos kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser samt att möjliggöra jämförbarhet kommuner och landsting emellan.

Förslaget till nya föreskrifter innehåller ett antal förslag till ändringar som ytterligare ska bidra till mer jämförbara risk- och sårbarhetsanalyser. I förslaget till nya föreskrifter finns förslag till ett antal indikatorer, en bedömning av den generella krisberedskapen ska göras, tidpunkten för redovisningen har senarelagts för att bättre passa in i kommuners och landstings planerings- och budgetprocess. Härutöver finns även ett allmänt råd knuten till föreskriften för att på ett tydligare sätt beskriva förutsättningarna och innebörden i författningstexten. Utöver ovanstående har även författningstexten generellt sett ändrats för att i så stor utsträckning som möjligt tydliggöra och avgränsa redovisningens utformning samt omfång.

MSBs föreslagna indikatorer för bedömning av kommuners och landstings generella krisberedskap:

Riskhantering, indikatorer:

1. Arbetet med risk- och sårbarhetsanalys sker enligt av ledningen anvisad arbetsprocess.
2. Samtliga delar av kommunen beaktas och vid behov involveras i arbetet.
3. Resultatet av risk- och sårbarhetsanalysen godkänns av kommunens ledning.
4. Risk- och sårbarhetsanalysen används som underlag vid beslut om åtgärder för att stärka kommunens krisberedskap.
5. Relevanta delar av resultatet från risk- och sårbarhetsanalysen kommuniceras till beslutsfattare och anställda i kommunen, berörda aktörer inom ansvarsområdet samt allmänheten.
6. Kommunen arbetar aktivt med utvärdering och har rutiner för att ta tillvara erfarenheter från tillbud/olyckor, inträffade händelser samt övning.

Ledning, indikatorer:

1. Det finns en av ledningen fastställd krishanteringsorganisation inom kommunen.
2. Det finns en särskild/tydlig beslutsordning och mandat för krishanteringsorganisationen.

3. Kommunen följer regelbundet upp att personalen i krishanteringsorganisationen känner till sin roll och sitt ansvar vid en extraordinär händelse.
4. Det finns lämpliga, utrustade lokaler till krishanteringsorganisationen avseende elförsörjning till lokaler, arbetsplatser och tekniska system, it-försörjning, tekniska system för kommunikation och samlad lägesbild, tillgång till vatten och hantering av mat och dryck, hygien.
5. Det finns alternativ lokalisering för krishanteringsorganisationen.
6. Inom krishanteringsorganisationen finns följande eller motsvarande funktioner, chef för krishanteringsorganisationen, händelsehantering/operativ ledning, informationsdelning, kriskommunikation, omvärldsbevakning, analys av händelseutvecklingen på kort såväl som på lång sikt, personal/administration samt service/funktionsstöd.

Planering, indikatorer:

1. Det finns en utvecklad plan för hantering av extraordinära händelser.
2. Personalen i krishanteringsorganisationen har tillgång till den senaste versionen av krishanteringsplanen och har adekvat utbildning.
3. Det finns en utvecklad plan/planer för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet/funktioner som kommunen bedriver eller ansvarar för.
4. Det finns dokumenterade rutiner för att aktivera krishanteringsorganisationen.
5. Planerna och rutinerna kontrolleras minst en gång per år och revideras vid behov.

Samverkan och samordning, indikatorer:

1. Det finns god kännedom inom berörda delar av kommunen om dess roll och ansvar inom det egna ansvarsområdet.
2. Det finns god kännedom inom berörda delar av kommunen om andra aktörers roll och ansvar vid extraordinära händelser.
3. Samverkan bedrivs med andra organisationer för att förbereda samordning vid en extraordinär händelse.
4. Det finns aktörsgemensamma former för krishanteringsarbetet vad gäller samverkanskonferenser, samordnad kommunikation med allmänheten, samlad lägesbild, exempelvis former utvecklade tillsammans och/eller överenskomna med andra överblickbara och relevanta aktörer.

Informationssäkerhet, indikatorer:

1. Kommunen bedriver ett systematiskt arbete i enlighet med tillämplig informationssäkerhetsstandard på området.
2. Ledningen följer upp och utvärderar informationssäkerhetsarbetet inom kommunen minst en gång per år.
3. Kommunen har analyserat möjliga brister i informationssäkerheten hos e-förvaltningstjänster som kommunen erbjuder, industriella informations- och kontrollsystem (SCADA) samt informationssystem där integritetskänslig information hanteras.
4. Kommunen har uppdaterad/aktuell dokumentation rörande vilka materiella och personella resurser som finns att tillgå för att hantera de identifierade riskerna.

Resurser, indikatorer:

1. Kommunen har genomfört en behovsanalys av vilka materiella och personella resurser som krävs för att hantera de identifierade riskerna.
2. Kommunen har uppdaterad/aktuell dokumentation rörande vilka interna materiella och personella resurser som finns att tillgå för att hantera de identifierade riskerna.
3. Det finns avtal och överenskommelser med externa aktörer om förstärkningsresurser.
4. Det finns rutiner för att begära och ta emot förstärkningsresurser i samband med kriser.
5. Det finns en övad och utbildad tjänsteman i beredskap (TIB) eller motsvarande som har beredskap dygnet runt alla dagar på året.

Övning, indikatorer:

1. Det finns övningsplan(er) inom kommunen som efterföljs.
2. Krishanteringsorganisationen övas minst vartannat år.
3. De aktörsgemensamma formerna för samverkan övas regelbundet.
4. Planen för hantering av extraordinära händelser övas minst vartannat år.
5. Planen/planerna för att upprätthålla samhällsviktig verksamhet/funktioner som kommunen bedriver eller ansvarar för övas minst vartannat år.
6. Kommunen genomför eller deltar i informations- och cyberrelaterade övningar minst vartannat år.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 juli 2014 har i huvudsak följande lydelse.

I förslaget till föreskrifter om risk- och sårbarhetsanalyser anges i 2§ ett antal definitioner om vad som avses med kritiska beroenden, samhällsviktig verksamhet, risk samt sårbarhet. Stadsledningskontoret delar MSBs uppfattning om dessa definitioner.

I 5§ föreslås vad som ska ingå och rapporteras i kommunernas risk- och sårbarhetsanalyser. Stadsledningskontoret har inget att invända mot vad MSB anser bör redovisas.

I 7§ föreslås vilka punkter som ska redovisas då rapportering enligt 5§ inte behöver lämnas. Även där har stadsledningskontoret inget att erinra mot förslaget.

MSBs förslag till indikatorer

Stadsledningskontoret menar att föreslagna indikatorer är relevanta för områdena riskhantering, ledning, planering, kommunikation, övning samt informationssäkerhet. Dock bör indikatorerna inom riskhantering kompletteras med en indikator som beaktar samhällsviktig verksamhet och dess beroende med koppling till styrelseunderlaget.

Avseende indikatorerna för området resurser anser stadsledningskontoret att indikator tre, *Det finns avtal och överenskommelser med externa aktörer om förstärkningsresurser*, och indikator fem, *Det finns en övad och utbildad tjänsteman i beredskap (TIB) eller motsvarande som har beredskap dygnet runt alla dagar på året*, måste omformuleras. En kommun inte kan tvingas skriva avtal eller överenskommelser om förstärkningsresurser med externa aktörer. Som indikatorn nu är utformad kan den uppfattas som om en kommun gjort fel om kommunen inte skrivit avtal eller överenskommelse.

Gällande indikatorn nr 5 så har inte en kommun skyldighet att enligt lag ha en tjänsteman i beredskap. Dock menar stadsledningskontoret att det är av yttersta vikt att ha det men

formuleringen bör ändras så att inte tanken leds fel.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen ”Förslag till Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om kommuners och landstings risk- och sårbarhetsanalyser” anses besvarad med hänvisning till vad som sagts i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.